

“Vlerësimi i gjendjes së jodit në popullatën shqiptare pas përmirësimit të profilaksisë së pamjaftueshmërisë jodike”

JOLANDA HYSKA

INSTITUTI I SHENDETIT PUBLIK

OBJEKTIVI I ZHVILLIMIT:

Vleresimi i Progresit për Çrrënjosjen e pamjaftueshmërisë jodike në Shqipëri:

- ✓ Nëse vendi ka arritur qëllimin për eleminimin e pamjaftueshmërisë jodike.
- ✓ Nëse është i nevojshëm rishikimi i niveleve të fortifikimit të kripës me jod, me qëllim përmbushjen e nevojave me jod të organizmit.
- ✓ Krahasimin e të dhënave me studime të mëparshme për një situatë të përmirësuar apo përkeqesuar si dhe të dhëna të krahasueshme për studimet në të ardhmen.
- ✓ Përdorimin e të dhënave si një background i rëndësishëm për aktivizimin dhe funksionimin e një zinxhiri ndërhyrjesh korrigjuese, të programuara dhe të vazhdueshme në kohë

OBJEKTIVAT IMEDIATE:

- 1: Rivlerësimi i Prevalencës së pamjaftueshmërisë jodike në nivel kombëtar.
- 2: Përcaktimi i shpërndarjes së pamjaftueshmërisë jodike lidhur me karakteristikat gjeografike demografike
- 3: Vlerësimi i përdorimit të kripës së jodizuar në nivel familjeje në Shqipëri.
- 4: Impakti i programeve të mëparshme të ndërhyrjeve për reduktimin e prevalencës së IDD-së
- 5: Promovimi i përdorimit të kripës së jodizuar si mënyra më efikase në parandalimin e çrregullimeve nga pamjaftueshmëria jodike në popullatën shqiptare me fokus të veçantë grupet në risk.

METODOLOGJIA E KËRKIMIT

Studim transversal i një kampioni përfaqësues të popullatës feminare 6-13 vjeç të përzgjedhur në bazë të kampionimit te stratifikuar në klastera, në përputhje me përmasën e popullatës.

Për një:

- Prevalencë të pritshme - 45%
- Interval koefidence - 95%,
- Preçizion relativ - 0.1
- Design effect - 2

numri i fëmijëve në studim është **1060** fëmijë.

PERFUNDIME:

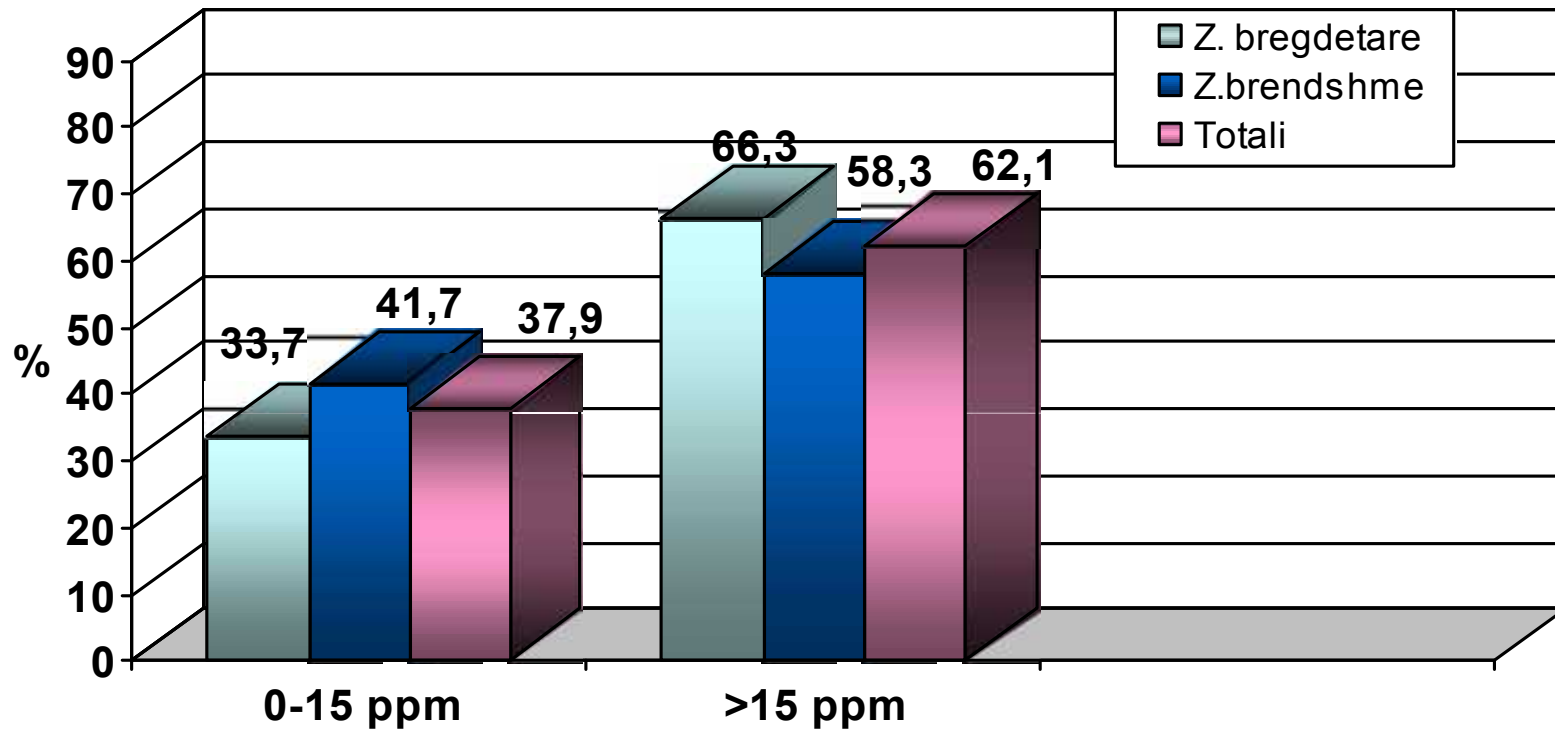

Figura: Shpërndarja e kripës së jodizuar në bazë të përmbajtjes së jodit dhe sipas zonave të ndryshme gjeografike (%).

Figura: Shperndarja e femijeve ne % sipas niveleve te ekskretimit urinar te tyre ($\mu\text{g/L}$).

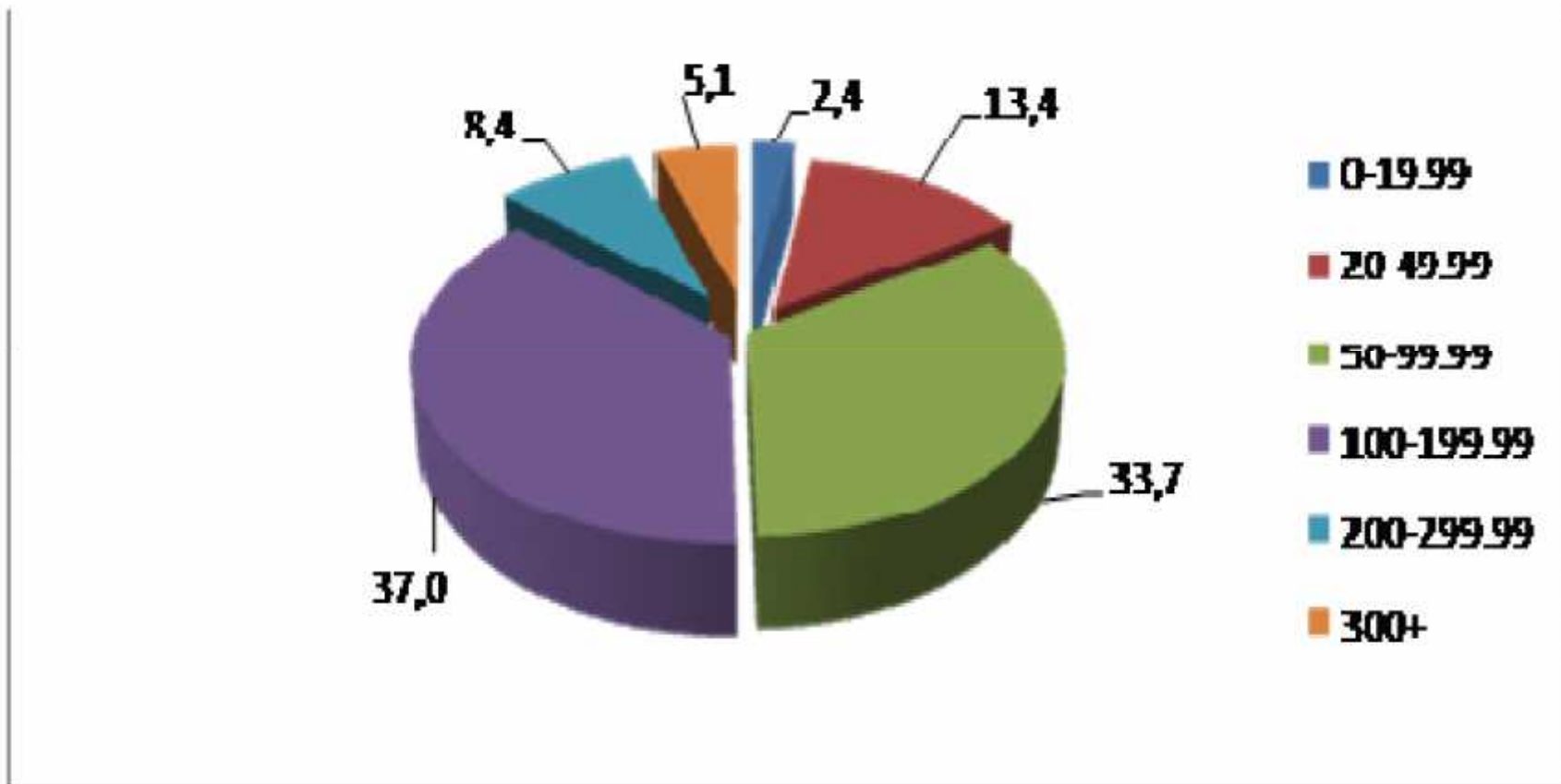

Figura: Korrelacioni i niveleve te jodit urinar me permbajtjen e jodit ne kripen e konsumuar nga femijet sipas zonave bregdet/e brendshme.

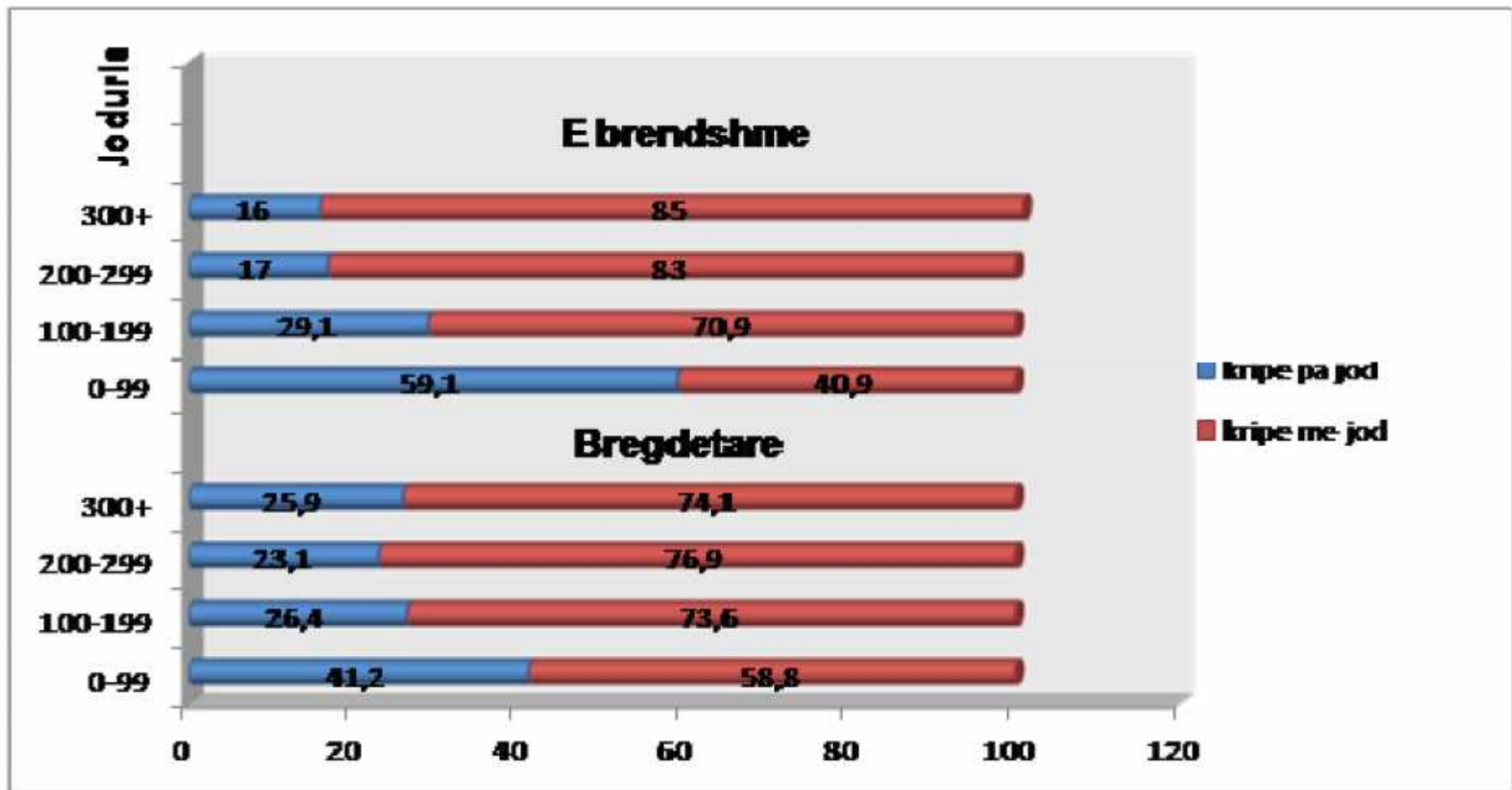
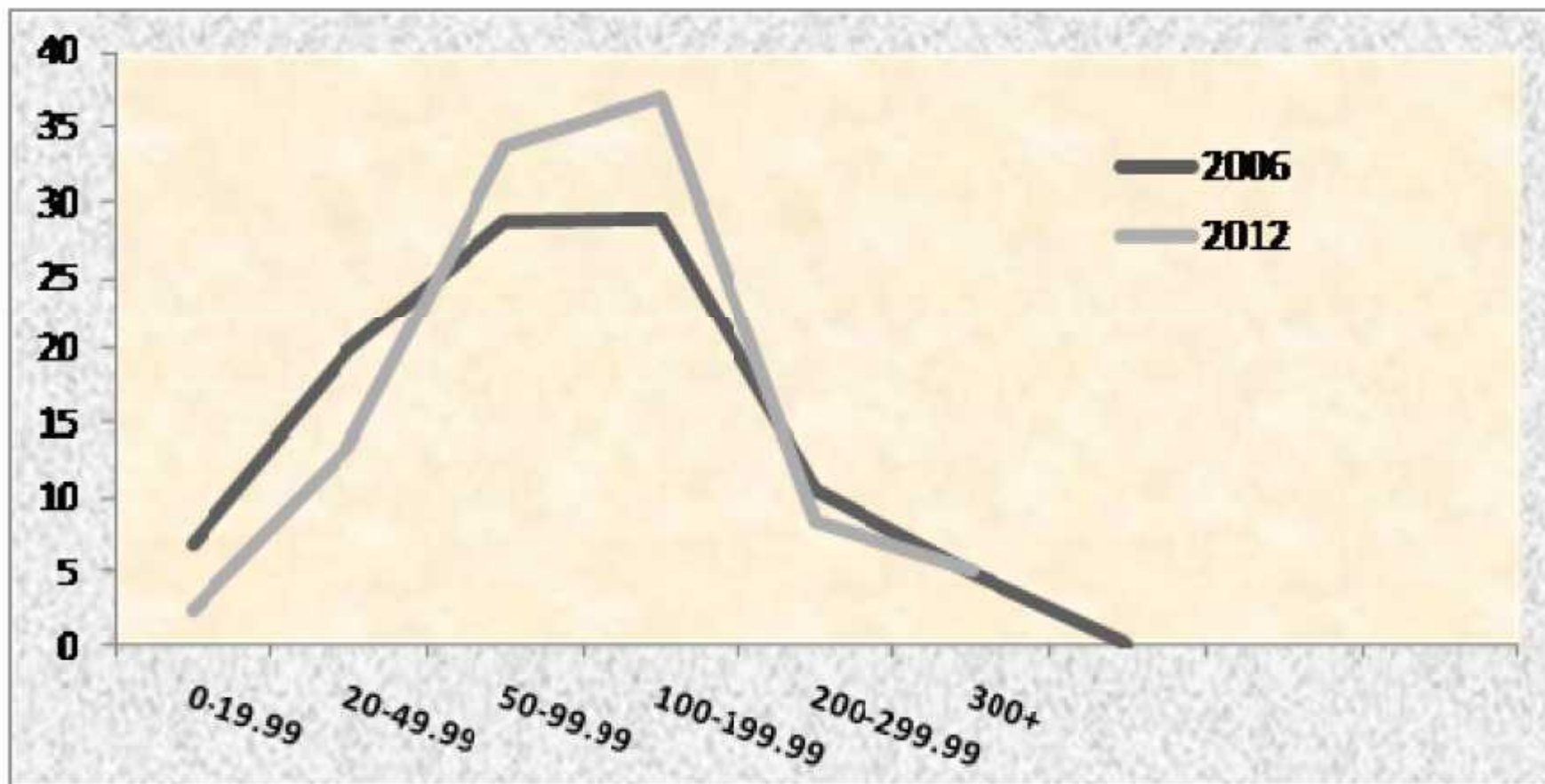

Figura 10: Shperndarja e krahasuar e femijeve ne %, sipas niveleve te ekskretimit urinar te tyre mes viteve 2006-2012

VLERESIMI I SIGURIMIT TE CILESISE TE LABORATORIT PER ANALIZEN E JODIT NE URINE

VLERESIMI I SIGURIMIT TE CILESISE TE LABORATORIT PER ANALIZEN E KRIPES SE JODIZUAR

FIGURA 8: Vleresimi i perpikmerise se analizës se jodit ne kripe sipas Laboratoreve Ushqimore Rajonale

Rrethi	Vlore	Berat	Peshkopi	Durres	Tirane	Fier	Korce	Kukes	Elbasan	ISHP
rezultati 1	64.5	36.0	58.2	37.0	39.1	39.1	48.7	32.9	38.1	30.7
rezultati 2	62.5	31.8	58.2	43.4	31.7	38.1	47.6	31.8	37.0	29.6
rezultati 3	67.8	30.7	58.2	40.2	33.9	38.1	46.6	31.8	39.1	30.7
rezultati 4	66.1	29.7	58.2	36.0	29.6	40.2	49.7	32.9	40.2	30.7
rezultati 5	64.1	31.8	63.5	37.0	28.6	37.0	46.6	31.8	36.0	31.7
rezultati 6	50.9	33.9	54.0	38.1	31.7	39.1	48.7	30.7	37.0	29.6
rezultati 7	62.1	37.1	58.2	39.1	31.7	39.1	46.6	29.7	40.2	30.7
rezultati 8	50.1	36.0	58.2	38.1	37.5	40.2	47.6	30.7	38.1	29.6
rezultati 9	60.2	37.1	63.5	36.0	32.8	41.3	48.7	29.7	42.3	32.8
rezultati 10	60.4	40.3	56.1	37.0	36.0	39.1	47.6	30.7	41.3	30.7
Mes	60.9	34.4	58.6	38.2	33.3	39.1	47.8	31.3	38.9	30.7
Dev stand	5.6	3.2	2.8	2.1	3.2	1.2	1.1	1.1	1.9	1.0
% CV	3.3	9.4	4.7	5.6	9.6	3.0	2.3	3.5	5.0	3.3

PËRFUNDIME

- Studimi dëshmon një **përmirësim të situatës së IDD-së**, krahasuar me vitin 2006.
- Megjithë aplikimin e jod profilaksisë me anë të kripës së jodizuar dhe përmirësimin e gjendjes së jodit në popullatë, situata e IDD-së në Shqipëri vazhdon të jetë ende **problem për shëndetin publik**.
- Përmirësimi i situatës së IDD-së në popullatën shqiptare riafirmon **Jodizimin Universal të Kripës** si strategjinë më të efektshme për eliminimin dhe kontrollin e IDD-së.
- Midis konsumit të ulët të kripës së jodizuar dhe niveleve të ulëta të jodit urinar në popullatën në studim ekziston një **korrelacion domethënës** i cili inkurajon vazhdimësinë e programit efektiv të kontrollit të IDD-së me anë të kripës së jodizuar dhe monitorimin e niveleve të jodit në urinën e popullatave.

PËRFUNDIME

- Krahas mungesës së jodit në popullatë dhe riskut madhor të hipotiroidizmit, kemi edhe shfaqjen e riskut për zhvillim **të hipertiroidizmit** dhe patologjive të tjera të lidhura me nivelet e larta ose shumë të larta të jodit në organizëm.
- Laboratore prodhojnë rezultate të besueshme në lidhje me përcaktimin e përqindjes së jodit në kribe

REKOMANDIME:

- Të forcohen të gjitha masat për zbatimin në vazhdimësi të Programit të Jodizimit Universal të Kripës e të përdorimit të saj në të gjithë vendin
- Përmbajtja e jodit në kripën e jodizuar të jetë në vlera që nuk bëhen shkak për rritjen e riskut të hipertiroidizmit të induktuar nga jodi.
- Të vazhdojë ndjekja e efektivitetit dhe ecurisë së programit kombëtar për prevenimin e IDD-së nëpërmjet monitorimit sistematik të ekskretimit urinar të jodit.
- Të vlerësohet impakti i profilaksisë me ane të kripës së jodizuar në popullatën me vlera të larta të jodurisë, me qëllim përjashtimin e rasteve me patologji të tiroides dhe vlerësimin e rasteve që mund të vijnë si pasojë e shtesave të jodit në kripë.
- Të forcohen përpjekjet për promovimin e një përfaqëse multisektoriale e multidisiplinare për prevenimin e IDD-së e cila të involvojë të gjithë sektorët që mund të ndikojnë në kontrollin e IDD-së: vendimmarrësit e nivelit qendror e vendor, median, shkollën, shërbimin shëndetësor, prodhuesit dhe tregëtuesit e ushqimeve, sektorin e sigurisë së ushqimeve etj.

FALEMINDERIT!